

**Exegeze římsko-právních
textů
1. seminář**

Miroslav Frýdek

- **Latinský (řecký) text**
- **Překlad textu**
- **Rozbor inskripce**
 - autor textu (základní životopisná data, výčet a stručná charakteristika jeho díla)
 - stručná charakteristika právníků a osob zmíněných ve fragmentu
 - analýza původního díla (ze kterého pochází fragment)
- **Interpretace textu**
 - skutková podstata
 - právní otázka
 - rozhodnutí citovaného právníka
 - zdůvodnění rozhodnutí
- **Odkazy na právní úpravu zabývající se stejnou otázkou v jiných dílech**
- **Komparace s dnešní právní úpravou**
- **Literatura**

Dig. 9, 2, 9 pr. Ulpianus libro octavo decimo ad edictum

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Dig. 9, 2, 9 pr. Ulpianus v 18. Knize
k ediktu

Pokud porodní bába dala nějaké ženě lék, aby ho užila, a ta v důsledku toho zemřela, rozlišuje Labeo, že je třeba uznat jako zabití to, když by porodní bába lék vlastnoručně nalila. Pokud ho ale ženě dala, aby ho sama užila, pak je potom potřeba dát *actio in factum*. Tento názor je správný. Ona spíše způsobila smrt, než usmrtila.

Digesta **kniha** **titul** **fragment** **principium**
↑ ↑ ↑ ↑ ↑
Dig. **9,** **2,** **9** **pr.**

Ulpianus **libro octavo decimo ad edictum**
↓ ↓
Autor **Původní dílo**

Rozbor inskripce

a) autor textu

- **Autorem textu** je Domitius Ulpianus † 228. Assessor (přisedící – pomocník) Papiniánův. Praefectus annonae, praefectus praetorio a hlavní rádce Alexandra Severa. Byl zavražděn před očima císaře Alexandra Severa pretoriány. Ulpianus zvládl celou oblast práva. Mezi lety 202 – 212 napsal největší část svého vědeckého díla. Ulpianus a Paulus byli současníky a mezi nimi panovala velká řevnivost, která se projevovala tím, že se navzájem nikdy necitovali. Velká vážnost a obliba Ulpianových děl je patrná i z toho, že skoro 1/3 Digest je tvořena právě úryvky z děl Ulpianových.
- **Díla:** 83 knih komentáře Ad edictum, De appellationibus, De fideicommissis, Ad legem Aeliam Sentiam, Ad legem Iuliam de adulteris, Ad legem Iuliam et Papiam, De officio consularium, Responsa, Disputationes, Institutiones, Regulae.

b) stručná charakteristika právníků a osob zmíněných ve fragmentu

- **Ulpianus** – viz výše
- **Labeo M. Antistius** – 45 př. n.l. – 10/21 n. l. nejvýznamnější právník doby Augustovy. Byl přesvědčený republikán a netajil svůj odpor k principátu. Augustus ho však uznával a respektoval jako osobnost a autoritu. Dosáhl praetury a nabízený konzulát odmítl a výlučně se věnoval právní vědě; půl roku vyučoval v Římě a půl roku literárně tvořil na venkově.
 - Napsal přes 400 knih, dochoval se jen zlomek: Ad legem XII doudecim tabularum, Ad edictum (první komentář klasického práva k praetorskému ediktu).

c) analýza původního díla (ze kterého pochází fragment)

- **Digesta císaře Justiniana**

Postup práce s textem

Item si **obstetrix** medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde **mulier** perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix **medicamentum dederit** et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier **perierit**, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, **labeo** distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis **manibus** supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur **occidisse**: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier **offerret**, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, **in factum actionem** dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim **causam mortis praestitit** quam occidit.

Item si obstetrix medicamentum dederit et inde mulier perierit, labeo distinguit, ut, si quidem suis manibus supposuit, videatur occidisse: sin vero dedit, ut sibi mulier offerret, in factum actionem dandam, quae sententia vera est: magis enim causam mortis praestitit **quam occidit.**

Průběh skutku – skutková podstata

-
- Porodní bába, podala ženě lék, po jehož požití žena zemřela.

Právní otázka

- Zabití - *occidere* - versus způsobení smrti - *causam mortis praestitit* – toto členění je důležité pro vznesení žaloby.
- Pro zjištění jaký druh žaloby použiji aplikuji argumentaci a rubricam

Dig. 9, 2, 9 pr. Ulpianus libro
octavo decimo ad edictum

Argumentace ad rubricam

- Dig. 9, 2, 9 pr.
 Ad legem aquiliam
- Ulpianus v 18. Knize k **ediktu**
 ius honorarium

Rozhodnutí citovaného/ citovaných právníků

- Ulpianus se ztotožňuje a cituje názor Labeonův. Pokud porodní bába podala ženě lék (doslovně: nalila ji lék), jde o zabití a použijí ALA.
- Pokud ale porodní bába lék ženě dala, aby ho sama užila, pak je potom potřeba dát *actio in factum*, neboť jde o způsobení smrti, ne o zabití. Není tedy naplněna skutková podstata Aquilského zákona.

Zdůvodnění rozhodnutí

- Snaha o ochranění práv a poskytnutí žaloby. Jasný rozdíl mezi žalobou koncipovanou na základě zákona, žalobou *in factum conceptae* a *utilis actio exemplo praestere*.

Děkuji Vám za pozornost a přeji Vám
příjemný den